

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 92:

Forslag til folketingsbeslutning om frikommuneforsøg.

Af Else Winther Andersen (V), Knud Erik Kirkegaard (KF) og Ebbe Kalnæs (CD) m.fl. (Fremsat 12/2 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Regeringen er enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at styrke det kommunale selvstyre. Regeringen er også enig i, at et vigtigt middel hertil er at give kommunerne så gode muligheder som muligt for at udvikle sig gennem forsøg. Det er derfor efter regeringens opfattelse godt, at beslutningsforslaget giver Folketinget anledning til at diskutere disse centrale spørgsmål her i dag.

Forslagsstillerne forestiller sig ganske vist en gentagelse af 1980'ernes frikommuneforsøg. Umiddelbart kan det også forekomme nærliggende at se positivt på beslutningsforslaget. For det er jo ganske rigtigt, som beskrevet i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at frikommuneprojektet, som var fra 1985 til 1993, samlet set blev vurderet positivt. Det er dog værd at bemærke, at det samtidig var vurderingen, at projektet ikke burde videreføres.

Der var tre hovedbegrundelser for ikke at videreføre frikommuneprojektet i den form. Den første begrundelse var, at projektet med en samlet forsøgslov resulterede i en uoverskuelig lovgivning, skrev man. En anden begrundelse var, at forsøg burde kunne gennemføres i samtlige kommuner og ikke kun i enkelte udvalgte forsøgskommuner, som havde meldt sig selv. Og den tredje begrundelse var, at det ville være

mest hensigtsmæssigt at optage forsøgsbestemmelser i de love, som forsøgene vedrørte.

Disse tre grunde til ikke at videreføre projektet taler efter regeringens opfattelse også for ikke at gentage projektet i den form. Dertil kommer ikke mindst, at der siden frikommuneprojektet blev afsluttet er sket en udvikling, som betyder, at der nu er brug for helt andre initiativer end gentagelse af det gamle frikommuneprojekt. Lad mig blot nævne fire eksempler på den udvikling, der er sket siden da.

For det første fik vi som afslutning på frikommuneprojektet og efter kommunalt ønske et Forsøgskontaktudvalg, som sorterer under mit ministerium, som er med til at sikre, at der til stadighed er opmærksomhed om kommunernes forsøgsmuligheder, og at kommunerne får inspiration af hinandens forsøg.

Forsøgskontaktudvalget, der er meget bredt sammensat i øvrigt, har som sin væsentligste opgave at sikre en samlet koordination af forsvirksomhed i kommuner og amtskommuner. Forsøgskontaktudvalget skal således bl.a. følge forsvirksomhed i kommuner og amtskommuner, som der står. Udvalget skal endvidere informere kommuner og amtskommuner om forsøgsmulighederne i lovgivningen og om allerede iværksatte forsøg i kommuner og amtskommuner, som andre kommuner kan drage nytte af. Udvalget har derudover til opgave at formidle ønsker fra kommuner og amtskommuner om nye forsøgsmuligheder i lovgivningen til regeringen. Det var det første.

For det andet er der betydelige og levende forsvirksomheder i kommunerne i dag. Det var noget helt andet, da det andet blev sat i værk i 1985. Der er således efter min mening ikke behov for en kampagne rettet mod et frikommuneprojekt for at sætte gang i forsvirksomhederne i kommunerne under den form.

Lad mig her pege på Forsøgskontaktudvalgets netop offentliggjorte redegørelse og ikke mindst den samtidige offentliggjorte vejviser, som indeholder oplysninger om ikke mindre end 411 kommunale forsøg inden for områderne IT, kommunikation mellem kommuner og borger og landdistriktsudvikling, de sindslidende og de svage stillede børn og unge. Denne vejviser er den anden fra Forsøgskontaktudvalget. Den første vejviser fra 1997 – altså for 2 år siden – indeholdt 265 forsøg inden for områderne kollektiv trafik, miljø og ældreomsorg.

For det tredje er der sket en markant positiv udvikling i lovgivningen, således at lovgivningen giver kommunerne betydelig større fleksibilitet i dag, end den gjorde i 1985. Dels er en række love på baggrund af de forsøg, som blev gennemført under det tidligere frikommune-projekt, blevet ændret, så den fleksibilitet, som under frikommuneprojektet var forbeholdt de få udvalgte frikommuner, nu kommer samtlige kommuner til gode – og det er i al fald et fremskridt af betydelig art – dels er der i dag i næsten alle love af betydning mange og gode forsøgsmuligheder for kommunerne.

Der er da heller ikke fra kommunernes side over for Forsøgskontaktudvalget eller over for regeringen fremsat mange ønsker om nye forsøgsmuligheder i lovgivningen ud over dem, vi har. Som eksempel på denne udvikling, der er sket i lovgivningen i retning af øget fleksibilitet for kommunerne, kan jeg nævne ændringer i de kommunale styreformers og den omfattende dispensationsbestemmelse i den kommunale styrelseslov.

Som en fjerde væsentlig ting, der er sket siden afslutningen af frikommuneprojektet i 1993, skal jeg nævne Opgavekommissionens arbejde og dens omfattende betænkning, som for øvrigt inden alt for længe kommer her til Folketinget. På baggrund af Opgavekommissionens undersøgelse vedrørende behovet for ændret opgavefordeling kan der ikke antages at være behov for at gennemføre frikommuneforsøg med en ændret opgavefordeling, hvilket jo var et af de bærende elementer i det gamle frikommuneprojekt.

Disse eksempler, som jeg her har nævnt, viser, at tiden ganske enkelt er blevet en helt anden, end den var i 1980'erne, og den kræver andre løsninger på udfordringer i kommunerne end gentagelse af det tidligere frikommuneprojekt.

Heller ikke fra Kommunernes Landsforenings side er der noget ønske om gentagelse af frikommuneprojektet, så vidt den skrivelse, der er vedlagt sagen, siger.

Regeringen er derfor ikke enig med forslagsstillerne i, at gentagelse af frikommuneprojektet er den rette vej frem, når vi skal styrke det kommunale selvstyre og sikre, at kommunerne er bæredygtige også i det 21. århundrede.

Debatten om kommunernes fremtid er i fuld gang i landets kommuner. Det spændende debatoplæg, der hedder »Kommunerne for fremtiden«, som KL netop har udsendt, lover efter

regeringens opfattelse godt for diskussionerne rundt om i landets kommuner og også i kommuneforeningerne. Debatoplægget viser også, at der er andre og vigtigere spørgsmål end gentagelse af de tidligere.

Et frikommuneprojekt vil derfor efter regeringens opfattelse komme på tværs af det, som regeringen er interesseret i, og det, Kommunernes Landsforening er interesseret i, så vidt det fremgår af »Kommunerne for fremtiden«, altså hæftet, der kommer fra KL.

Regeringen vil i stedet for i et samarbejde med de kommunale parter understøtte den proces, som er i gang.

Regeringen ønsker for det første aktivt at bidrage til at skabe et grundlag for en kommunal reform fra neden. Når denne debatrunde i landets kommuner, som KL netop har sat i gang, er afsluttet, vil regeringen som et første skridt i den retning indbyde til en konference om kommunernes struktur, opgaver, samarbejde, forsøg, ja, selv kommunale sammenslutninger kan komme ind her. Regeringen håber, at der på en sådan konference vil komme en række gode forslag og ideer til regeringen, til Folketinget og til de kommunale parter.

For det andet vil regeringen give kommunerne bedre muligheder for at løse opgaven i fællesskab. Der har i den senere tid været kommunale ønsker om bedre mulighed for at løse administrative og faglige opgaver i fællesskab. Det gælder også for opgaver, som indebærer en fælles myndighedsudøvelse over for borgere og virksomheder.

Regeringen har netop taget initiativ til at ændre lovgivningen, således at kommunerne vil kunne etablere fælles kommunale administrationer på skatte- og ejendomsvurderingsområderne, og i næste folketingssamling er det også tanken at give mulighed for en fælles kommunal administration på ejendomsbeskatningsområdet. Gennem sådanne mere vidtgående kommunale samarbejder får kommunerne mulighed for at løse deres opgaver på en anden måde, bl.a. således at der kan opnås en bedre service over for borgeren, også under økonomisk stramme tider. Samtidig vil sådanne mere vidtgående kommunale samarbejder kunne give kommunerne grundlag for at vurdere, om der skal arbejdes hen imod en kommunesammenlægning, som visse kommuner arbejder med i dag.

Regeringen vil derfor under de kommende økonomiforhandlinger med de kommunale

parter foreslå, at det undersøges, hvilke områder der er relevante for sådanne kommunale samarbejder, hvilke barrierer – for dem er der jo nogle af – der i dag er på de pågældende områder, og hvordan disse barrierer kan overvindes. Her vil den inspiration, som en konference vil give, også være et væsentligt bidrag eventuelt til ændret lovgivning for at løfte disse ting her.

Samtidig vil regeringen fortsat være generelt positivt indstillet over for, at lovgivningen giver kommunerne så stor fleksibilitet som muligt, og at der skabes mange gode forsøgsmuligheder for kommunerne. Det er der faktisk i meget vidt omfang allerede i dag. Men alligevel, det er dog vigtigt, at Folketinget i lovgivningsarbejdet løbende er opmærksom på, at der er behov for nye forsøgsmuligheder.

Det er på den baggrund regeringens opfattelse, at der ikke er behov for et generelt, gammeltdags frikommuneprojekt, og regeringen støtter derfor ikke det beslutningsforslag, der ligger her, men gerne alt, hvad der peger i retning af at ændre det, jeg har sagt her.

Det er regeringens opfattelse, at der er behov for målrettet at bane vejen for en udvikling for kommunerne i det næste århundrede, herunder for kommunale netværk med henblik på en eventuel kommunesammenlægning, hvis det er det, man ønsker.

Med disse ord er det regeringens opfattelse, at der ikke er behov for det, der er foreslået, men nok behov for forsøg og for at styrke det kommunale selvstyre.

Erling Christensen (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne sige, at frikommuneforsøgene fra 1985 til 1993 handlede om, hvorledes man internt i kommunerne løste opgaverne på en anden, en ny, en bedre måde. Vi kan sige: En forlængelse af nærdemokratidebatten fra 1970'erne om lokaludvalg. Den nye debat her i dag i Tinget, synes jeg måske skal ses i forlængelse heraf og i forhold til den udvikling, der er sket fra 1993 og til 1999.

I forlængelse af, at det ikke i 1996 lykkedes at opnå en politisk løsning om en ny struktur i hovedstadsområdet, nedsatte regeringen en Opgavekommission, som fik til opgave at gennemgå opgavefordelingen i den offentlige sektor og overveje ændringer heri. De politiske partier var med i denne kommission.

Rigtig mange sten er nu blevet vendt. Man fandt ikke de vises sten. Derimod har Opgave-

kommissionens overvejelser om, hvilke tendenser der i de kommende år vil præge udviklingen i den offentlige sektor givet bolden op til en helt ny diskussion, nemlig om kommunerne løser opgaverne godt nok, om den nuværende struktur for opgaveløsningerne er god nok, og om kommunerne er bæredygtige nok til at løse velfærdssamfundets basale serviceydelse, særlig vedrørende børnepasning, ældrepleje og på sundheds- og sygehusområdet.

Hele det politiske arbejde frem til kommunalreformens endelige gennemførelse i 1970 var båret af ønsket om bevarelsen af nærhedsprincippet i lokalområderne. Nu kan vi jo se, at der blandt de politiske partier i Opgavekommissionen er sket en ændret vægtning i den politiske vurdering i forhold til i 1970. Nu lægges vægten mere på bæredygtighed end på nærhed. Vi har allerede set det ude i kommunerne, hvor flere og flere kommuner samarbejder på tværs af kommunegrænserne for at styrke økonomien og forbedre servicen over for borgerne. Enkelte steder arbejder man med direkte sammenlægninger af mindre kommuner.

Intet politisk parti her i Folketinget kan sige sig fri for at have forlangt ganske bestemte og detaljerede løsninger af alle kommuner, f.eks. på børnepasnings- og ældreplejeområdet. Det også uanset at alle partier har været med til samtidig at sætte økonomiske grænser for de samme kommuner.

»Kommunerne for fremtiden« hedder et oplæg til debat om fremtidens kommunestyre, som Kommunernes Landsforening lige har udsendt. Her i foråret er dette debatoplæg grundlag for drøftelser blandt alle kommunalpolitikere. Det bliver så spændende at se, om de kommunale drøftelser viser nogle pejlinger om fremtiden for kommunerne, og også om de giver behov for nye frikommuneforsøg, som skal være anderledes end dem, der blev gennemført for 10 år siden.

I Socialdemokratiet er vi ikke afvisende over for at igangsætte nye frikommuneforsøg for at afprøve nye måder at samarbejde på og nye opgaver at samarbejde om mellem kommunerne. Derfor er vi i Socialdemokratiet også parate til i et grundigt udvalgsarbejde at se på, om vi i fællesskab også med kommunerne kan lave et godt grundlag for et nyt frikommuneforsøg.

Derfor: Inden vi siger ja, vil vi afvente kommunernes svar. Og da den radikale ordfører ikke kan være til stede og ikke er her nu, skal

jeg udtrykke, at det også er Det Radikale Venstres holdning.

Sluttelig vil jeg sige: Et nyt frikommuneforsøg skal ikke, som det blev for 15 år siden af Venstres indenrigsminister, fuldstændig overraskende trækkes ned over hovedet på kommunerne.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg må sige til hr. Erling Christensen, at man er kommet langt omkring, når man starter med en hovedstadsreform og en opgavekommission, inden man kommer ned i nærheden af det, der hedder frikommuneforsøg.

Nu kunne jeg da godt lide at høre, om der er splid mellem indenrigsministeren og den socialdemokratiske ordfører, for jeg hørte ikke, at indenrigsministeren var så positiv, som den socialdemokratiske ordfører var, hvor man i og for sig godt vil være med til at se på nye frikommuneforsøg ud fra den tid, vi har i dag, for det er selvfølgelig det, der danner grundlag for selve beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Mit spørgsmål til Socialdemokratiets ordfører skal sådan set stilles for at få afdækket, om Socialdemokratiet anerkender, at der er behov for at få større fleksibilitet i kommunerne, eller om der ikke er det. Jeg forstod det jo sådan, at nu skulle der være et godt og grundigt og langt udvalgsarbejde, og man ville også lytte til kommunerne.

Hvis man lytter til kommunerne, er der jo et behov. Jeg kan nævne en kommune som Vissenbjerg, som konkret har overvejelser om en ny måde at indrette folkeskolen på, således at man kan kombinere en decentral skolestruktur med en fornuftig økonomi, men hvor man støder panden mod en mur i folkeskolelovens § 24 i samspil med § 40. Er det noget, Socialdemokratiet vil være med til at kigge på?

Eller man kan jo tage Vejle og Vejleborgmesteren Flemming Christensen, som helt aktuelt er stødt imod den mur, der hedder, at hjemmesygeplejersker skal være ansat kommunalt, og som dermed ikke har mulighed for at virkeliggøre de visioner, man har i Vejle, om at afprøve privat opgaveløsning på det her område.

Det er bare to konkrete eksempler, og det står mig ikke lysende klart, om Socialdemokratiet overhovedet vil være med til at se på, om kom-

munerne ikke her burde have nogle flere frihedsgrader.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Det kan godt være, at fru Else Winther Andersen ikke fulgte med i min indledning, men jeg startede faktisk min ordførertale med at nævne frikommuneforsøg. Min indledning handlede om frikommuneforsøgene fra 1985 til 1993. Så er det besvaret.

Det kan også godt være, at det var, fordi fru Else Winther Andersen heller ikke fulgte med i, hvad jeg sluttede med, når hun spurgte om, hvad Socialdemokratiets holdning er, men jeg vil hellere svare hr. Lars Løkke Rasmussen, for fru Else Winther Andersen kan jo i Folketings-tidende gøre sig bekendt med, hvad jeg sagde.

Det kunne være interessant, når hr. Lars Løkke Rasmussen spørger Socialdemokratiet, hvad vi vil, at spørge om, hvad Venstre vil med det tynde oplæg, der ligger i forslaget til folketingsbeslutning om større fleksibilitet. Vi oplevede i de første frikommuneforsøg, at det var forhindringer i kommunerne, bindinger internt i kommunerne, der gjorde, at man ønskede at gå med i frikommuneforsøget, og der var utallige eksempler på, at det var bindinger internt i kommunerne, der gjorde, at man ikke kunne komme videre.

Jeg har også lyttet til Vissenbjerg. Jeg har også lyttet til samarbejdet på Vestfyn, ikke alene på skoleområdet og internt i kommunen, hvordan man vil løse det med skolerne, men også hvordan man måske i kommunerne samarbejder dér, indgår et samarbejde om skat og andre fælles løsninger, og det kan man gøre uden frikommuneforsøg.

Hvis det er Venstres mening med det beslutningsforslag, som nu kommer ud mellem sidebenene på hr. Lars Løkke Rasmussen, nemlig at det handler om at privatisere hjemmesygeplejen, så synes jeg, det var interessant, hvis Venstre havde skrevet det i beslutningsforslaget, så jeg kunne have taget stilling til det i min ordførertale. Det står der ikke, og derfor må jeg sige, at det ikke er det, jeg har taget stilling til.

Fra Socialdemokratiets side har vi sagt, at vi må høre kommunerne. Vi vil ikke som ved sidste frikommuneforsøg trække det ned over hovedet på kommunerne. Vi vil høre på og lytte til, hvad den debat fører frem til, og de pejlinger, som jeg sagde i min ordførertale, fra kommunerne. Hvis vi finder, at der er nogle behov,

så vil vi være positive over for at kigge på, hvad det er, kommunerne ønsker.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Hr. Erling Christensen taler jo i den grad udenom. Lad os nu være helt konkrete. Folkeskolelovens § 24 og folkeskolelovens § 40 umuliggør det, man konkret vil i Vissenbjerg, hvor man gerne vil lave én skoleledelse, der dækker flere skolebygninger fysisk placeret forskellige steder i kommunen. Hvorfor vil man det? Det vil man, fordi man ønsker at fastholde en decentral skolestruktur, men på grund af elevgrundlag og elevsammensætning bliver det relativt for dyrt.

Derfor ønsker man frihed i forhold til folkeskolens § 24 og § 40. Det har intet med privatisering at gøre. Vel nærmest det modsatte, for det er jo et forsøg på at tilvejebringe et ordentligt skoletilbud i Vissenbjerg, så forældrene vælger det offentlige folkeskoletilbud frem for privatskolerne. Vil Socialdemokratiet være med til at blødgøre f.eks. den regel?

Sådan kunne der gives en lang række andre eksempler, og når man nu taler så meget om at lytte til kommunerne, så er det her jo bare et eksempel på en kommune, som gerne vil have en frihedsgrad, som ikke eksisterer i dag.

Vi kan ikke sidde herinde i Folketingssalen og gøre os kloge på, hvordan den kommunale opgaveløsning skal tilvejebringes, men vi kunne signalere frihed, så når Vissenbjerg kom, når Vejle kom, når Glamsbjerg kom, når Frederiksborg Amt kom, var der lydhørhed.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg er glad for, at vi ikke skulle igennem alle amterne. Hr. Erling Christensen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Det er jo interessant, at vi ikke skal gøre os kloge på det her. Når jeg mindes min tid som frikommuneordfører under det gamle frikommune-lovforslag, så er det jo interessant, at Venstre dengang skulle gøre sig klog på, hvad kommunerne skulle have gennemført af frikommuneforslag, og hvad de ikke skulle. Så det er da lidt interessant at høre det den modsatte vej rundt.

Jeg har stået utallige gange her på denne talerstol og arbejdet for at få frikommuneforslag gennemført, som Venstres indenrigsminister var lodret og durk imod. Venstres daværende

landbrugsminister husker i dag sikkert som amtsborgmester et mosegriseforslag nede fra Nordlangeland eller et skorstensfejerforslag ovre fra Fåborg – for også at være lokal.

Kunne det ikke have været fornuftigt, at Venstre, hvis det var et forsøg på folkeskoleområdet, havde skrevet det i deres beslutningsforslag, så jeg havde været i stand til at gøre mig nogle sonderinger i forhold til, hvordan jeg skulle forholde mig til sådan et forslag, som nu bliver smidt foran os?

Det kan da godt være, at det kan lade sig gøre, når vi ser på det. Så lad os dog se på det. Men man kan da ikke forlange, når Venstre ikke vil oplyse om det i beslutningsforslaget, at jeg her på stående fod skal gøre mig klog på styrelseslov osv. på folkeskoleområdet. Jeg må gøre mig klog på det, der ligger i Venstres beslutningsforslag, sådan som det er fremsat i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Nu blev der ikke tid til for hr. Lars Løkke Rasmussen at svare på spørgsmålet om forsøg og om, hvorvidt det her beslutningsforslag var et spørgsmål om skjult udlicitering.

Det her er et spørgsmål om at give frihedsgrader til kommunerne. Når Vejles borgmester gerne vil lave nogle forsøg med en udlicitering bl.a. for hjemmesygeplejen, så var det da meget fint, hvis vi kunne give lov til at lave nogle forsøg i nogle dele af en kommune, så vi ikke skal ind og lovgive med det samme. Det kan jo være, at man finder ud af, at det slet ikke kan lade sig gøre, og noget af det bedste ved sådan nogle frikommuneforsøg er jo, at man både ser på det positivt og negativt. At vi andre vil opfatte det positivt er så noget andet.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Det, som fru Else Winther Andersen her understregede i en kort bemærkning, synes jeg er væsentligt også i det udvalgsarbejde, der kommer efterfølgende i forbindelse med det her beslutningsforslag.

Det her beslutningsforslag handler ikke om udlicitering og privatisering. Det synes jeg er fint. Det handler om at give frihedsgrader til kommunerne. Ja, det var også det, jeg sagde fra Socialdemokratiets side. Lad os se, hvad kommunerne ønsker af frihedsgrader. Så kigger vi

på det, når kommunerne er færdige med deres debat.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Lars Løkke Rasmussen for tredje og sidste gang.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det får vi at se.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Nej, nej, det er reglen. Det får vi ikke at se.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det, jeg egentlig bare gerne ville have oplyst, er, om den socialdemokratiske definition på kommunalt selvstyre er sådan indrettet, at man kun kan give en kommune en frihedsgrad, hvis alle landets kommuner synes, at det er en frihedsgrad, man skal have. Sådan må jeg jo forstå hr. Erling Christensen: Nu må vi høre, hvad alle kommunerne mener, og hvad de professionelle meningsdannere i KL mener.

Det er ikke vores synspunkt. Vores synspunkt er, at der rundt omkring i det kommunale landskab er lokale problemstillinger, som man gerne lokalt vil løse på en særlig måde. Eksemplet fra Vissenbjerg er et eksempel herpå. Det kan jo godt være, at der ikke generelt er en efterspørgsel efter at få oplødt folkeskolelovens § 24 og § 40, men det er der altså konkret i Vissenbjerg, og så synes jeg, at det er at vise meget lidt respekt for det kommunale selvstyre, at man først skal syltes ind i et langt udvalgsarbejde, før man kan tilkendegive, at man f.eks. vil give Vissenbjerg den frihed, der efterspørges i Vissenbjerg, for i Vissenbjerg er de kloge på tingene i Vissenbjerg.

Erling Christensen (S):

Jeg var glad for, hr. Lars Løkke Rasmussen kom på talerstolen igen og ikke modsagde sin partifælle. Altså står min understregning fra før fast. Det her handler ikke om, hvad alle professionelle i Kommunernes Landsforening siger, overhovedet ikke.

Men hvis ikke vi skal lytte til dem, hvad skal vi så gøre? Hvad skal vi så gøre, når Venstre ikke i deres beslutningsforslag overhovedet definerer, hvad Venstre vil? Vi har jo ikke været i stand til på forhånd at kunne sætte os ind i, hvad vi mente om et hjemmesygeplejeskeforsøg

i Vejle eller et skoleforsøg i Vissenbjerg, for det er ikke det, Venstre bruger som eksempel. Overhovedet ikke.

Derimod bruger man planlovgivning ude i lokalområdet som eksempel, hvor Venstre burde være bekendt med, at hvis kommunerne ønsker en frihed til planlægning ude i området, så kan man tage det og lave lokalplan i landdistrikterne og pege på skatteligningen, som jeg kunne have forholdt mig til.

Det er slet ikke det, Venstre åbenbart har på dagsordenen med det her. Man fortæller om andre forsøg, som jeg ikke har haft mulighed for. Dem synes jeg så Venstre skulle have fortalt os om. Så kunne jeg have taget stilling til dem.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så går vi tilbage til ordførerrækken. Det er fru Malene Vestergård.

Malene Vestergård (SF):

Det er en central del af SF's demokratiopfattelse, at beslutningerne skal tages så tæt på den enkelte borger som muligt. Og her spiller kommunerne en afgørende rolle. Begreber som åbenhed, medindflydelse, selvforvaltning og demokratisk kontrol er demokratiske processer, der er fundamentale for at skabe et sundt og aktivt samfund.

Det beslutningsforslag, som vi behandler i dag, går ud på, at der igen skal indføres frikommuneprojekter i lighed med dem, vi havde i perioden 1985-1993. Begrundelsen er, at vi skal øge det lokale selvstyre, vi skal opnå bedre tilpasning af det kommunale styre til lokale forhold, og sidst, men ikke mindst, skal vi forbedre servicen og ressourceudnyttelsen.

I SF er vi positive over for det her forslag, men det er en forudsætning for SF, at forslaget udbygges med to forhold.

For det første mener vi, det er utrolig vigtigt, at der tilføjes endnu et formål, nemlig øget politisk kontrol. Vi har i de sidste par år set nogle rystende skandaler, hvor den demokratiske proces har været tilsidesat, og her tænker jeg bl.a. på det i Randers, som jeg desværre ikke tror er et enestående tilfælde. Jeg tænker også på den bekendtgørelse, som indenrigsministeren udsendte den 20. januar, hvor kommunernes indkøbsaftaler skal undtages fra offentlig aktindsigt, og så tænker jeg på den praksis, der er udviklet i EU-Kommissionen, hvor personlige interesser vejer tungere end politisk ledelse.

I SF mener vi, at der konstant skal arbejdes med at forbedre og højne den demokratiske kontrol, og derfor er det et krav fra SF's side, at det kommer med i det her forslag.

For det andet skal en ny forsøgsordning laves efter en anden model end det tidligere frikommuneprojekt. Vi mener, at forsøgene skal foregå i samtlige kommuner og ikke kun i nogle udvalgte. Det konkluderer evalueringsrapporten også, og det er vi i SF enige i. Det vil medføre, at der i de flest mulige love, der vedtages, som vedrører kommunale forhold – og det er altså temmelig mange, der er tale om her – skal indføres forsøgsbestemmelser, som kan højne den demokratiske kontrol, øge det lokale selvstyre og muliggøre fleksible og enkle løsningsmodeller.

Som det er fremgået af min tale, kan vi i SF støtte forslaget, men kun hvis det udvides med de to forhold, som jeg har nævnt.

Bendt Bendtsen (KF):

Da vores ordfører, hr. Knud Erik Kirkegaard, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Kommunerne er under pres i øjeblikket, og presset vil øges i de kommende år. Den demografiske udvikling og borgernes krav om øget kvalitet presser serviceudgifterne opad, samtidig med at regeringen strammer kommunernes økonomi. Hertil kommer en stigende tendens til at flytte flere og større opgaver og mere økonomisk ansvar til kommunerne, en tendens, som i øvrigt har den konservative støtte.

Skal kommunerne have en fair chance for at modstå presset og løse den svære opgave, er det nødvendigt, at kommunerne får øget handlefrihed. Det er baggrunden for, at V, K og CD nu fremsætter forslag om at genindføre muligheden for frikommuneforsøg i lighed med frikommuneforsøget i perioden fra 1985 til 1993. Dengang blev der godkendt 390 ideer som grundlag for forsøg, og over 200 af disse ideer gav inspiration til ny lovgivning. Tiden er nu inde til at gentage succesen.

Forslaget falder smukt i tråd med KL's aktuelle debatoplæg om fremtidens kommunestyre, som i disse uger diskuteres på møder rundt i landet. Dette debatoplæg er en naturlig forlængelse af arbejdet i regeringens Opgavekommission, som blev færdigt i december sidste år.

I debatoplægget diskuteres modigt og åbent, hvordan kommunerne kan møde de mange ud-

fordringer gennem øget samarbejde kommunerne imellem eller gennem egentlige kommunesammenlægninger. Denne diskussion skal Folketinget som udgangspunkt ikke blande sig i, men til gengæld er det vores pligt at give kommunerne frie rammer til at vælge netop den løsning, som man lokalt og regionalt mener er den rigtige.

Ikke mindst de mindre kommuner har behov for større frihed til at kunne vælge deres egne løsninger. En større frihed til at vælge egne løsninger er forudsætningen for, at de små kommuner kan klare de fremtidige udfordringer.

Der er således et ubestrideligt behov for at øge muligheden for forsøgsvirksomhed i kommunerne, hvilket også fremgår af henvendelsen fra Kommunernes Landsforening vedrørende B 92. Man gør i henvendelsen opmærksom på, at en bevidstløs kopiering af den gamle lov om frikommuner ikke kan anbefales.

Det Konservative Folkeparti er helt parat til at indgå i drøftelser om en endnu bedre model for frikommuneforsøg, som alle landets kommuner kan få adgang til, og som er mindre bureaukratisk end den gamle ordning. Det afgørende er, at kommunerne får væsentlig vide rammer for at kunne gå nye veje i bestræbelserne på at klare de aktuelle og fremtidige udfordringer i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg var jo glad for at høre, at den konservative ordfører var helt på linje med det, jeg sagde på Socialdemokratiets vegne, at det skal være på en anden måde end det tidligere frikommuneforsøg.

Hr. Bendt Bendtsen henviste til KL, måske også til den sidste leder i KL's blad fra den her uge om forsøg uden bureaukrati. Hr. Bendt Bendtsen sagde, at KL siger, at der er et ubestrideligt behov. Jeg forstår så ikke, hr. Bendt Bendtsen, at man ikke i beslutningsforslaget har skrevet, hvilke konkrete behov der er.

Hr. Bendt Bendtsen er jo byrådsmedlem i Odense, men hr. Bendt Bendtsen siger, der er behov for øget handlefrihed. Jeg hørte ikke, om hr. Bendt Bendtsen som byrådsmedlem i Odense har undersøgt, hvilke behov der er i Odense Kommune for et eventuelt frikommuneforsøg. Odense Kommune var jo tidligere frikommune. Det var nu ikke de store forsøgsbehov, vi dengang så fra Odense.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Det er sådan i dette hus, at man gerne skal have 90 mandater, før man kan få noget vedtaget. I byrådet er det lidt mindre, men det er jo sådan ca. 50 pct., man skal have for at få noget igennem.

Vi er da i forbindelse med udviklingen af vores hjemkommune stødt ind i problemer. Det er jo netop, hvis man ønsker ikke at lave 4-sporede skoler, men ønsker at lave en satellitskole, at vi så løber vi ind i problemer med, at vi skal have en hel skoleledelse.

Vi har oplevet problemer i forbindelse med udlicitering af børnetandplejen, hvor det ikke kan lade sig gøre på grund af gældende regler. Nu har vi jo ikke oplyst alle ting i det her forslag, men jeg var nødt til at sige, at vi har ønsket at få friheden til at søge nye veje.

Else Winther Andersen (V):

Med dette frikommuneforsøg vil vi give kommunerne større handlefrihed til at afprøve forsøg, der kan tilpasses lokale forhold, og derved give kommunerne handlefrihed til at tænke nyt, ikke mindst til gavn for borgerne, for det er jo dem, det drejer sig om.

For hvad er det, kommunerne har brug for, hvis de skal løse de problemer og udfordringer, de står over for i de kommende år, ikke mindst af økonomisk art? Vi ved jo, at mange kommunekasser har set bunden. Bl.a. i år drejer det sig om 16 mia. kr. i bruttoskat. Vi har en befolkning, der har en klart stigende bevidsthed om større krav til en anderledes service, med større valgfrihed og med individuel tilpasning. Derudover har vi jo en udvikling med flere børn, der skal passes og undervises, og flere ældre, der selv vil være med til at bestemme.

Med det beslutningsforslag her er der ikke lagt op til, at nye frikommuneforsøg skal være helt tilsvarende dem, som fungerede i perioden 1985-1993. En ny ordening skal naturligvis afspejle forholdene i 1999, hvor vi bl.a. har mange brugerbestyrelser, der også ønsker større valgfrihedsgrenser til bl.a. den offentlige service.

I Venstre har vi ikke lagt os fast på en snævert defineret model. Vi ønsker en ordening, der er fleksibel og ubureaukratisk, hvor man giver kommunerne og amterne så mange muligheder som muligt. Vi ønsker at styrke det kommunale selvstyre, øget frihed og at nedbryde barriererne. Derved kan kommunerne og amterne bedre

imødekomme de store udfordringer, de står over for; det kræver nemlig en handlefrihed. Det er kun fantasien, der sætter grænsen for, at man lokalt kan tilpasse tingene, så de passer dér, og måle kvaliteten, inden man går over til lovgivningen generelt.

Vi håber jo, at regeringen her kunne støtte forslaget, da vi har set, at økonomiminister Marianne Jelved har efterlyst nye frikommuneforsøg. Så vi siger fra Venstre: Lad os slippe kommunerne fri til gavn for borgerne, for det er jo trods alt dem, det drejer sig om.

Jeg skal sige fra CD's ordfører, at de også kan anbefale forslaget.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Ja, det er jo interessant, at partierne ikke engang føler sig så interesseret i det forslag her, at de vil være til stede, mens man diskuterer det.

Jeg er fuldstændig enig med Venstres ordfører, fru Else Winther Andersen. Det handler om, at kommunerne har stor handlefrihed inden for den kommunale styrelseslov, og det var det, som jeg sagde i min ordførertale, vi arbejdede på, ja, helt fra midten af 1950'erne og op til endelig gennemførelse af kommunalreformen i 1970.

Når jeg bad om ordet, så var det, fordi jeg godt vil spørge, om Venstre har ændret stilling til spørgsmålet, om kommunerne må arbejde for hinanden, altså at f.eks. Hedensted Kommune kunne udføre hjemmesygeplejen for Vejle Kommune. Hvis nu Vejle Kommune ikke kunne klare det selv, så kunne Hedensted Kommune jo med deres dygtige hjemmesygeplejere måske gå ind og overtage det. Er det det, Venstre tænker på?

Jeg husker, at da vi her i Folketinget drøftede det spørgsmål, om kommunerne skulle arbejde for hinanden, hørte jeg ikke Venstres ja til det forslag.

Så siger fru Else Winther Andersen om brugerbestyrelser, at de vil have mere handlefrihed, mere frihed. Jamen det synes jeg da er en god idé. Det har de også fundet ud af. Vi har utallige selvejende institutioner, som inden for en aftale med kommunalbestyrelser og amtsråd har stor frihed til at gennemføre det arbejde. Det aftaler de jo med kommunerne og amtsrådene, så det synes jeg da er udmærket, og det har man da stor erfaring i at gennemføre.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Til hr. Erling Christensen: Det skal da vel helst gå sådan, at vi taler os sammen og ikke fra hinanden i løbet af denne behandling af dette beslutningsforslag. Det vil jeg gerne begrunde senere.

Til det konkrete spørgsmål, om Venstre har ændret opfattelse med hensyn til, om vi går ind for kommunal produktion, fra den ene kommune til den anden kommune, kan jeg godt sige ganske klart, at dér har Venstre altså ikke ændret opfattelse. Og det var ikke det eksempel, der blev brugt fra Vejle med hjemmesygeplejen.

Så bliver der talt om brugerbestyrelserne, og det er så her, at jeg nok mener, at vi taler os lidt sammen. Det, der sker i demokratiet i dag, er jo, at vi er kommet så tæt på borgeren, som vi overhovedet kan, ved at der er kommet brugerbestyrelser i utrolig mange sammenhænge, og de kommer jo og fortæller kommunerne, hvor der kan være nogle hindringer, når de gerne vil prøve at gøre tingene på en anden måde. Eller når de, der er brugerbestyrelser i forhold til æl-dreråd, kommer og spørger: Må vi ikke få en valgfrihed til at gøre på det på den måde? Så er det, at kommunerne må ind og sige: Nej, det må vi ikke, for lovgivningen går ind og siger nej. Og dér ville det jo være fint, hvis vi i nogle områder kunne prøve tingene af.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Nej, må jeg sige til fru Else Winther Andersen, det er sandelig ikke mit formål at tale os fra hinanden. Men det er vigtigt for mig, når jeg har det tynde grundlag, som jeg har med bemærkningerne fra Venstre, De Konservative og CD til dette beslutningsforslag, at vide, hvad det er, vi taler om. Jeg kan ikke, som jeg også har sagt det før, på grundlag af de tynde bemærkninger tage stilling, før jeg hører, hvad det er, Venstre vil. Jeg må jo vide, hvad og hvor det er, Venstre vil gå ind på det område.

Jeg beklager, at jeg ikke hørte rigtig efter, men hvad var Venstres svar på mit forslag om, at f.eks. Hedensted Kommune hjalp Vejle Kommune, som måske ikke kan klare hjemmesygeplejen, og at de kan gå ind og tilbyde deres hjælp? Jeg beklager, at jeg ikke hørte rigtig efter.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det her drejer sig jo ikke om, hvad det er, vi vil herinde i Folketinget. Der bliver ved med at blive spurgt til, hvad vi vil, og hvad Venstre vil. Det drejer sig om, hvad de enkelte kommuner rundt om i landet vil, hvad enten de er Venstre-styret eller socialdemokratiske eller styret af andre farver. Det drejer sig om at give dem en frihed til at styre deres kommuner ud fra borgerens ønsker og behov.

Den fg. formand (Bendt Bendtsen):

Hr. Erling Christensen for tredje gang en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Hr. formand, jeg tror faktisk også, det er ved at være nok nu.

Venstres ordfører sagde, at det ikke drejer sig om, hvad vi vil, og hvad Venstre vil. Det er jo for øvrigt generelt set en interessant bemærkning. Det synes jeg heller ikke betyder særlig meget, men lad det så ligge.

Men i den her debat er det jo interessant, at Venstres ordfører så på den måde giver mig ret i det, jeg sagde i min ordføretale. Hvad var det, jeg sagde? Jeg sagde: Lad os lytte til, hvad kommunerne har af ønsker, så vil vi tage stilling. Det var det, som Venstre også sagde, så jeg er meget tilfreds med, at vi har talt os sammen på det område her, så har vi da opnået noget ved at bruge lidt tid på det her.

Christian H. Hansen (DF):

Dansk Folkeparti er positiv over for frikommunetanken. Der er dog nogle grundforudsætninger, som vi i Dansk Folkeparti mener er meget vigtige:

Kommunerne skal have lov til at udføre sine opgaver uden hensyntagen til statslige regler, der ofte er alt for skræppe. Sagt mere præcist: Kommunerne skal have lov til at udføre deres opgaver på egne præmisser under udøvelse af kreativitet.

For det andet skal statens udgifter til kommunerne ikke forøges som følge af forsøgene i kommunerne. Omvendt skal eventuelle besparelser i kommunerne ved et eventuelt frikommuneforsøg heller ikke inddrages af staten. I Dansk Folkeparti ser vi da gerne, at kommunerne lader besparelserne komme eksempelvis skatteyderne til gode i form af skattenedsættel-

ser eller andre nytænkninger og forbedringer i de enkelte kommuner.

Efter disse overordnede synspunkter nogle enkelte bemærkninger til selve beslutningsforslaget. Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at forsøgsordningen bør tilrettelægges meget anderledes, end den tidligere frikommuneordning har været tilrettelagt. Vi mener, at den tidligere frikommuneordning har været meget, meget bureaukratisk. Det var vel også derfor, at Folketinget i sin tid var nødt til at revidere den hen ad vejen, mens ordningen kørte.

Derfor er det for Dansk Folkeparti et absolut krav, at man her opnår en meget mere ubureaukratisk ordning, end man opnåede sidst. Og det er sådan noget, vi må kigge på hen ad vejen under udvalgsarbejdet, og så kan vi samtidig også få givet beslutningsforslaget et indhold, som vi kan bruge til noget, og som kommunerne kan få gavn af.

Med disse ord vil jeg slutte og meddele, at hvis vi får indhold i beslutningsforslaget, så kan vi støtte det.

Frank Aaen (EL):

Enhedslisten er selvfølgelig enig i, at der skal tillades forsøg, og at der skal ske en udvikling af det lokale selvstyre. Det har andre sagt, og det er vi fuldstændig med på.

Så vil vi også godt tilføje, at det jo ikke er al udvikling, der er god udvikling. Og hvis man skal diskutere sådan noget som det her, så bliver man faktisk nødt til at tage en diskussion om og have en holdning til, hvilken vej man ønsker, at kommunerne skal gå. Hvad er det, vi vil? Er det i virkeligheden mere privatisering, udlicitering og afvikling af den offentlige sektor? Eller er det f.eks. den modsatte vej med mere demokrati, mere brugerindflydelse og mere demokrati på arbejdspladsen? Det kan man ikke diskutere, eller det kan man ikke tage stilling til i det her forslag uden at have en holdning til udviklingsretningen.

Når vi taler om mere lokalt selvstyre, så bliver man også nødt til at diskutere borgernes rettigheder. Vi har jo på mange områder nogle fastlagte rettigheder. Man har ret til en plads i folkeskolen, når man fylder et vist antal år, ret til behandling, hvis man har livstruende sygdomme osv., osv. – en lang række rettigheder.

Men hvis man ønsker, og det er vi gerne med til, at udvikle det kommunale selvstyre – friheden til udvikling i kommunerne – så bliver man også nødt til i højere grad at tage stilling til, om

borgernes rettigheder på alle områder er præcist nok fastlagt, og med borgernes rettigheder mener jeg både rettigheder i forhold til ydelser og rettigheder i forhold til brugerindflydelse.

Det synes jeg også er helt afgørende at have med, for når vi taler om kommunalt selvstyre og udvidelse af det lokale demokrati, så er det jo ikke bare et spørgsmål om kommunalbestyrelsens demokrati og kommunalbestyrelsens rettigheder, så er det selvfølgelig også længere ned, så er det også den enkelte borgers rettigheder.

Da vi selvfølgelig lidt aner, hvad der er intentionen bag forslaget, og også fordi de her ting ikke er opfyldt med det, der er fremsat, vil vi ikke bare stemme for det her beslutningsforslag.

Vi mener i øvrigt, at vi, inden vi skal gå videre og bare åbne op for det kommunale selvstyre, bør have en debat i Folketinget om den udvikling, der foregår i øjeblikket, lige fra SF's borgmester ovre i Vejle og så til Venstres, hr. Lars Lykke Rasmussens, kommune.

Så vil jeg sige afsluttende, og det er i anledning af henvendelsen fra KL, som skriver, at det, de ønsker mest, er muligheden for i højere grad at kunne lave fælleskommunal opgaveløsning, at også her springes der noget over. Det kan godt umiddelbart lyde, som om det er en forbedring, men alle og enhver ved jo, at fælleskommunale løsninger har et meget alvorligt demokratiproblem. Der er simpelt hen underskud af demokrati. Lige så snart vi laver de her selskaber, lige så snart vi laver de her I/S'er og alt muligt på tværs af kommunerne, så er det, at vi har de indirekte valg, som gør, at det er fuldstændig umuligt for borgeren i tilstrækkelig grad at få indsigt i og have indflydelse på, hvad der foregår.

Derfor: Inden vi skal over på den vej, og det er vi sådan set ikke tilhænger af, er det i hvert fald afgørende, at man så også får taget stilling til, hvordan man vil løse de oplagte demokrati-problemer, når vi laver fælleskommunale løsninger.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Forslaget om, at der igen bliver mulighed for frikommuneforsøg, kan Fremskridtspartiet støtte, ligesom Fremskridtspartiet var varm fortalere for frikommuneforsøgsloven, der gjaldt fra 1985 til 1993. Mere handlefrihed til kommunerne vil altid være bedre for borgerne.

Vi så selvfølgelig også gerne, som det er blevet nævnt af andre ordførere, at det blev en permanent lov for alle kommuner i stedet for igen at være et forsøg, men lidt er bedre end ingenting.

Erfaringer fra frikommuneforsøgene i perioden 1985-1993 var gode både for den kommunale administration, og endnu vigtigere var det en håndsrækning til befolkningen om at begrænse det bureaukrati, som borgerne mange gange føler, når der skal noget igennem.

Det, der var den største succes ved frikommuneforsøgene, var erfaringen med, at nogle kommuner, deriblandt den, jeg tilhører, fik landzonekompetencen over til kommunen. Det var en administrativ lettelse, og det var noget, der virkelig var godt for borgerne i de mange gange små beslutninger, og noget, der er vigtigt for den enkelte borger. Vi var i kommunen fri for den dobbelte behandling, den dobbelte administration, og det vigtigste: Borgerne var glade for en hurtig og smidig behandling. Det er nu engang sådan, at de, der bor tættest ved, hvor beslutningerne skal træffes, er mange gange dem, der ved bedst.

Jeg er overbevist om, at i hvert fald de fleste af de kommuner, der var med i frikommuneprojektet dengang, var kedede af, at den ikke blev gjort permanent, deriblandt den kommune, som jeg tilhører.

Nu har det selvfølgelig mest været områder inden for miljø og teknik, der er blevet omtalt, men det er bare for at nævne et eksempel på, hvor stor gavn det havde for os i den periode. De ting kan også indføres på mange andre områder, som har været nævnt.

I beslutningsforslaget står der, at det er for at forbedre servicen over for borgeren. Ja, det er selvfølgelig, men det er samtidig helt sikkert, at det kan spare ressourcer for kommunerne. Vi i Fremskridtspartiet er overbeviste om, som så mange andre ordførere, at jo mere handlefrihed, kommunerne får, jo nærmere kommer de målet med bedre service over for borgeren, og det er noget, der tales meget om.

Når vi taler om handlefrihed, skal den selvfølgelig, enten det bliver en forsøgsordning eller det bliver permanent, laves inden for nogle rammer af de lovgivninger, der er gældende. Det skal ikke være sådan, at en kommune kan lave sin hjemmehjælp på et for lavt niveau f.eks. Det skal også være sådan inden for børneoplysning og inden for skoleområdet, at der skal være nogle rammer for, hvad man må. Det

mener jeg er en selvfølge. Vi skal ikke have frie hænder. Det skal ikke være sådan, at man kan gøre helt, hvad man vil. Men i hvert fald i det daglige kan man selv tage nogle beslutninger. Det vil vi gerne være med til.

Det, vi behandler i dag, er jo et beslutningsforslag, men jeg kan forstå på debatten, at det er lige før, at det er et virkeligt lovforslag, som vi behandler i enkeltheder. Men hvis der bliver flertal for beslutningsforslaget, vil vi meget gerne være til at se på de enkeltheder i selve lovforslaget, hvad enten det bliver en permanent løsning eller en forsøgs løsning.

Vi ser positivt på det og kan godt stemme for en forsøgs løsning, men kan vi lave noget permanent, så er vi mere interesseret i det.

Tove Videbæk (KRF):

Formålet med det her lovforslag er jo at øge det lokale selvstyre og opnå bedre tilpasning af det kommunale styre til lokale forhold samt forbedre servicen for borgerne og også forbedre ressourceudnyttelsen i kommunerne.

Det tidligere frikommuneforsøg fandt jo sted i perioden 1985-1993, og Indenrigsministeriet har i marts 1994 skrevet en redegørelse til Folketinget om frikommuneprojektet. Heri står der, at det er regeringens opfattelse, at frikommuneprojektet entydigt har vist, at kommuners og amtskommuners deltagelse i tilvejebringelse af grundlag for de retlige rammer for kommunal virksomhed ved gennemførelse af forsøg er særdeles værdifuld.

Regeringen finder derfor også, at kommuner og amtskommuner bør sikres videst mulig adgang til forsøgs virksomhed.

Hovedparten af deltagerne i frikommuneprojektet, dvs. frikommunerne, fagministerierne, de kommunale organisationer og Indenrigsministeriet, er af den opfattelse, at frikommuneprojektet levede op til sit formål, og at projektets tilrettelæggelse og samspillet mellem ministerier og frikommunerne var tilfredsstillende.

Spørgsmålet om, hvorledes kommuners og amtskommuners muligheder for forsøgs virksomhed fremover skal tilrettelægges, er bl.a. blevet behandlet af en arbejdsgruppe om frikommuneprojektet, som afgav rapport i 1991.

KL udtaler i nyhedsmagasinet Danske Kommuner, at kommunernes erfaringer med frikommuneforsøg er blandede. Nogle kommuner havde megen glæde af loven, og andre oplevede, at mulighederne ikke var så store, at det var besværet værd. De blandede erfaringer,

mener KL, skyldes, at ordningen var for bureaukratisk for kommunerne, og KL foreslår derfor, at en eventuelt ny forsøgsordning bør tage ved lære af den gamle og give plads til, at kommunerne reelt har mulighed for forsøg og projekter, som er relevante for kommuner, der skal have dagligdagen til at fungere.

B 92, altså det foreliggende forslag vedrørende frikommuneforsøg, lægger ikke op til, at det nye frikommuneforsøg skal være helt tilsvarende det forsøg, der fungerede i perioden 1985-93. I formuleringen i forslaget mener jeg da også at se plads til de bemærkninger om at tage ved lære og give plads til, som KL lægger op til, men naturligvis vil en ny forsøgsordning ikke løse alle kommunernes problemer.

En sidste bemærkning i sagen fra min side fra Kristeligt Folkeparti vil være en vægtlægning på ikke at stille alle områder frit i en forsøgsperiode. Der må i hvert fald være nogle minimumsgrænser, som man skal agere inden for på de forskellige områder. Her tænker jeg især på børne- og familieområdet og på området vedrørende pleje og praktisk hjælp til bl.a. ældre.

Forsøgsiveren og det frie initiativ må ikke på nogen måde kunne gå ud over de svage i samfundet. Formålet skal helt klart være det, som står angivet i formålet med dette forslag: at forbedre servicen og ressourcudnyttelsen med meget mere.

De overtrædelser af lovgivningen, som vi har været vidne til i nogle kommuner, især i det seneste års tid på børne- og ældreområdet, ønsker vi absolut ikke gentaget, heller ikke under et sådant forsøg.

Men Kristeligt Folkeparti kan støtte det foreliggende beslutningsforslag, og vi ser frem til en god og konstruktiv behandling af forslaget i udvalget.

Den fg. formand (Bendt Bendtsen):

Fru Else Winther Andersen som ordfører for forslagsstillerne.

Else Winther Andersen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne vil jeg gerne starte med at sige tak til de partier, der er gået meget positivt ind i debatten om det her beslutningsforslag. Det lover godt for, at vi kan få et spændende udvalgsarbejde. Jeg tror, at der på tværs af salen kunne gå hen og blive et flertal for det. Det ville jo være godt, hvis vi derved kunne få frihed ud til kommunerne, så de kun-

ne prøve tingene af og finde ud, hvad det er, der passer lokalt.

Det er jo det kommunale selvstyre, vi er med til at styrke på den her led, men det gør også, at vi kan være med til, at borgerne bedre kan få den lovgivning, der passer lige nøjagtig til deres hverdag lokalt.

Nu sagde indenrigsministeren godt nok, at han gik ind for det lokale selvstyre og for at give kommunerne frihed, men jeg hørte faktisk også en indenrigsminister, der meget gerne vil være med til at bakke op om, at når der skal laves forsøg, skal de helst styres meget centralistisk.

Det er lige nøjagtig det, vi ikke ønsker med dette forsøg. Når jeg siger det, er det ud fra det, jeg oplever i det forsøgsudvalg, der sidder, og som lige er kommet med sine resultater. Vi vil derimod gerne være med til at styre demokratiet. Derfor kan vi da godt være noget betænkelige, når indenrigsministeren på forhånd lægger ud med at komme med ny lovgivning om ny fælles ledelse.

Men lad os se, hvad der kommer om det, når vi kommer så langt, men vi lægger meget vægt på, at der er en demokratisk indflydelse på de ting, der foregår, og at det ikke pludselig skal være en ny kommunalreform, der indføres ad bagdøren, men jeg hørte så heller ikke ministeren tale om bagdøren.

Der er fra flere sider nævnt den demokratiske kontrol, der skal være i de forsøg, bl.a. af SF, men også af andre partier, og det er vel de ting, der skal foregå i kommunerne. Det kan kun underbygge det, jeg har sagt, og det går vi også ind for.

Jeg vil gerne sige tak for debatten og glæder mig til udvalgsarbejdet. Det kunne være spændende, om vi kunne slippe kommunerne fri, også i forhold til de borgere, der er.

Erling Christensen (S):

Det bliver jo spændende, om der bliver et flertal. Udvalgsarbejdet bliver også spændende.

Når jeg ser tilbage på debatten og ser på det beslutningsforslag, som Venstre og De Konservative og CD har fremsat her i Folketinget, så synes jeg, at det er et tyndt grundlag at skulle træffe beslutninger på. Jeg synes, det har været et dårligt hjemmearbejde i Venstre.

I de to konkrete eksempler, som to Venstre-medlemmer har nævnt her i Folketinget – det ene om hjemmepleje og det andet om et skoleforsøg – kunne jeg umiddelbart se en løsning.

Det kunne være mellemkommunal løsning på hjemmeplejen, hvis det er det, man vil. Hvis Vejle har problemer med at få klarat deres hjemmepleje, så kunne man jo samarbejde med nabokommunen.

Så siger Venstres ordfører her til sidst, at man ikke er centralistisk og man vil styrke demokratiet.

Det kunne jo være interessant at få undersøgt skoleforsøgene i Vissenbjerg under udvalgsarbejdet. Hvad siger skolebestyrelsen til det? Hvad siger forældrene til det? Er det et spørgsmål, om borgerne kan få en lovgivning, der passer dem, eller om de kan få en lovgivning, der passer Venstre? For mig er det vigtigt, og det er jo det, jeg understregede på Socialdemokratiets vegne, at vi må have kommunerne med. Vi må også have demokratiet med, og det er da væsentligt, når vi ved, hvor væsentlige skolerne er.

Nu har jeg jo lidt kendskab til Vissenbjerg Kommune, fordi jeg bor på Fyn. Vissenbjerg Kommune ændrede jo ikke størrelse under kommunalreformen, og i dag har den den form, som den også havde i 1950'erne. Dengang var det bare en stor kommune. De små skoler, der er, er jo væsentlige for de små bysamfund og derfor væsentlige for forældrene. Derfor vil jeg da gerne være med til under udvalgsarbejdet at undersøge, hvad problemet er i Vissenbjerg, og hvad forældrene og hvad skolebestyrelsen siger til det. Hvad siger i øvrigt skolestyrelsesloven, som vi jo også er nødt til at kigge på i den forbindelse? Jeg mener, det er vigtigt, at vi også tager alle interessenter med i det her spørgsmål.

Jeg glæder mig til at få flere eksempler fra Venstre under udvalgsarbejdet.

Jeg glæder mig også over den understregning, der var i indledningen af drøftelsen, af, at det ikke handler om mere udlicitering, og at det ikke handler om mere privatisering. Det synes jeg er fint, og på den måde kan vi sagtens have talt os sammen om det. Så lad os konstruktivt gå ind og kigge på det.

Og jeg glæder mig til at se, hvad kommunerne i deres drøftelse her i foråret kommer frem til – om det er bindinger, de lægger på sig selv internt, eller om det er reelle problemer. Begge dele oplevede vi under det tidligere frikommuneforsøg.

Så lad os se på problemerne i KL-kommunerne og også i enkelte kommuner: Vissenbjerg Kommune, Odense Kommune, Vejle Kommune

som nævnt. Lad os kigge på det, lad os undersøge det under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det var en meget tydelig demonstration fra den socialdemokratiske ordfører af forskellen på, hvordan man ser på det, når man er socialdemokrat, og når man f.eks. er fra Venstre. Vi skal da ikke være kommunale sagsbehandlere i Kommunaludvalget.

Hvis en kommune får frihed til at søge om at lave et forsøg med en anden ledelse af skolerne, er det da den enkelte kommunes ansvar at spørge sin skolebestyrelse.

Vi vil ikke gå ud og detailstyre i forhold til kommunerne. Vi vil nemlig det modsatte. Derimod hører jeg hr. Erling Christensen sige, at vi skal detailstyre det herindefra.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Ja, tiderne skifter. Det må jeg sige. Jeg synes, jeg tidligere fortalte, hvordan Folketinget var sagsbehandler for en Venstreindrigsminister under det tidligere frikommuneforsøg, efter at man havde haft sagsbehandling i Indenrigsministeriet om, hvilke forsøg man kunne lide, og hvilke man ikke kunne lide.

Nej, vi skal ikke være sagsbehandlere i Folketinget. Det, det handler om, og som jeg sagde, er, at vi også skal sikre den demokratiske dimension i det.

Hvis vi skal lave lovgivning om det her, må vi også sikre, at de kommuner, der vil lave frikommuneforsøg, også har baglandet i orden. Det skal ikke alene have et flertal i kommunalbestyrelsen, men man må også sikre, ligesom man for øvrigt havde det i de tidligere frikommuneforsøg, det synes jeg nemlig var udmærket, at man skulle give en orientering til borgerne om, hvad det var, der skete i kommunen. Det var det, vi var opmærksomme på i det tidligere frikommuneforsøg, og det synes jeg var vigtigt. Det gav lidt bureaukrati, men vi er nødt til at sikre, at vi på den måde ikke trækker noget ned over hovedet hverken på kommunerne eller på borgerne.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det er jo altså en pudseløjerlig definition på demokrati, at man nu ikke længere ude i kommunerne ved almindelig flertal er i stand til at

træffe beslutningerne, men at der skal sidde nogle overdommere herinde og vurdere, om de beslutninger, der træffes som et resultat af, at vælgerne lokalt har valgt en kommunalbestyrelse, nu også i deres ånd er demokratisk. Det forstår jeg simpelt hen ikke noget af.

Jeg har så megen tillid til kommunalbestyrelsen i Vissenbjerg, og jeg har i øvrigt forstået, at den er stort set enig om det, at når den har henvendt sig til undervisningsministeren om det her problem med folkeskolelovens § 24, stk. 40, så dækker det over en reel lokal vilje udtrykt ved, at en kommunalbestyrelse træffer beslutninger på vegne af borgerne. Når SF-borgmester Flemming Christensen i Vejle med et massivt flertal i ryggen – vel i virkeligheden alle bortset fra de berøringsangste socialdemokrater – ønsker at udvikle hjemmesygeplejen, så dækker det da over, at man demokratisk har truffet den beslutning. Når man i Glamsbjerg Kommune har arbejdet med at gøre passive sygedagpenge aktive, så dækker det da over, at man lokalt har truffet en beslutning om det.

Man må jo altså desværre bare konstatere, at det er rent mundsvejr, når regeringen har indgået en aftale med KL sidste år, hvor der står: Det er vigtigt, at kommunerne har de nødvendige frihedsgrader i denne omstillingsproces i forhold til tilrettelæggelsen af arbejdet.

De frihedsgrader kan man altså kun få, hvis det passer med holdningen i den socialdemokratiske meningsmaskine, hvor man jo efter kongressen sidste år er gået i selvspind og ikke har modet til at prøve nye opgaveløsninger af.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Det er vældig interessant at høre efterkommeren af hr. Thor Pedersen her i Folketinget, når man mindes Venstres holdning i diskussionen om kommunal fuldmagt. Jeg siger velbekomme.

Jo, jeg har tillid til kommunalbestyrelsen og det kommunale selvstyre, men det er vel hr. Lars Løkke Rasmussen bekendt, at det kommunale selvstyre ligger inden for den kommunale styrelseslov, som Folketinget har vedtaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Bendt Bendtsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Bendt Bendtsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 23. marts 1999 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.45